

BIBELEN OG VERDEN

nr. 2 | 2017

Danmark: VI VIL HAVE BIBLER!

Efterspørgsel fra hjemløse,
prostituerede, fængslede,
asylansøgere og flygtninge

Læs også

På flugt fra Iran

Luther-roman fra
Helleberg

Arrangementer
nær dig

BIBELEN OG VERDEN

9. årgang nr. 2 2017

BIBELSELSKABET

Frederiksborggade 50

1360 København K

Tlf.: 33 12 78 35

bibelselskabet@bibelselskabet.dk

www.bibelselskabet.dk

ANSV. UDGIVER

Birgitte Stoklund Larsen

REDAKTIONSGRUPPE

Synne Garff, redaktør

LAYOUT: Ribergård & Munk

TRYK: Nofoprint - Helsingør

FORSIDEFOTO:

Jeppe Sloth Carlsen

Bibelen og Verden udsendes
fire gange årligt til alle, der
ønsker information om
bibelarbejdet

GAVER TIL BIBELARBEJDET

Reg. nr.: 3001

Kontonummer: 9 00 04 88

Giro: 9 00 04 88

SPØRGSMÅL OM

DONATIONER:

Allan Petersen

ap@bibelselskabet.dk

Bibelselskabet arbejder for
at oversætte og formidle
Bibelen.

Bibelselskabet modtager
ingen offentlig driftsstøtte og
er derfor afhængig af
indsamlede midler og
salgsindtægter.

FOTO: Casper Tybjerg

Bibelselskabets protektor
er Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II.

Sindet forandrer

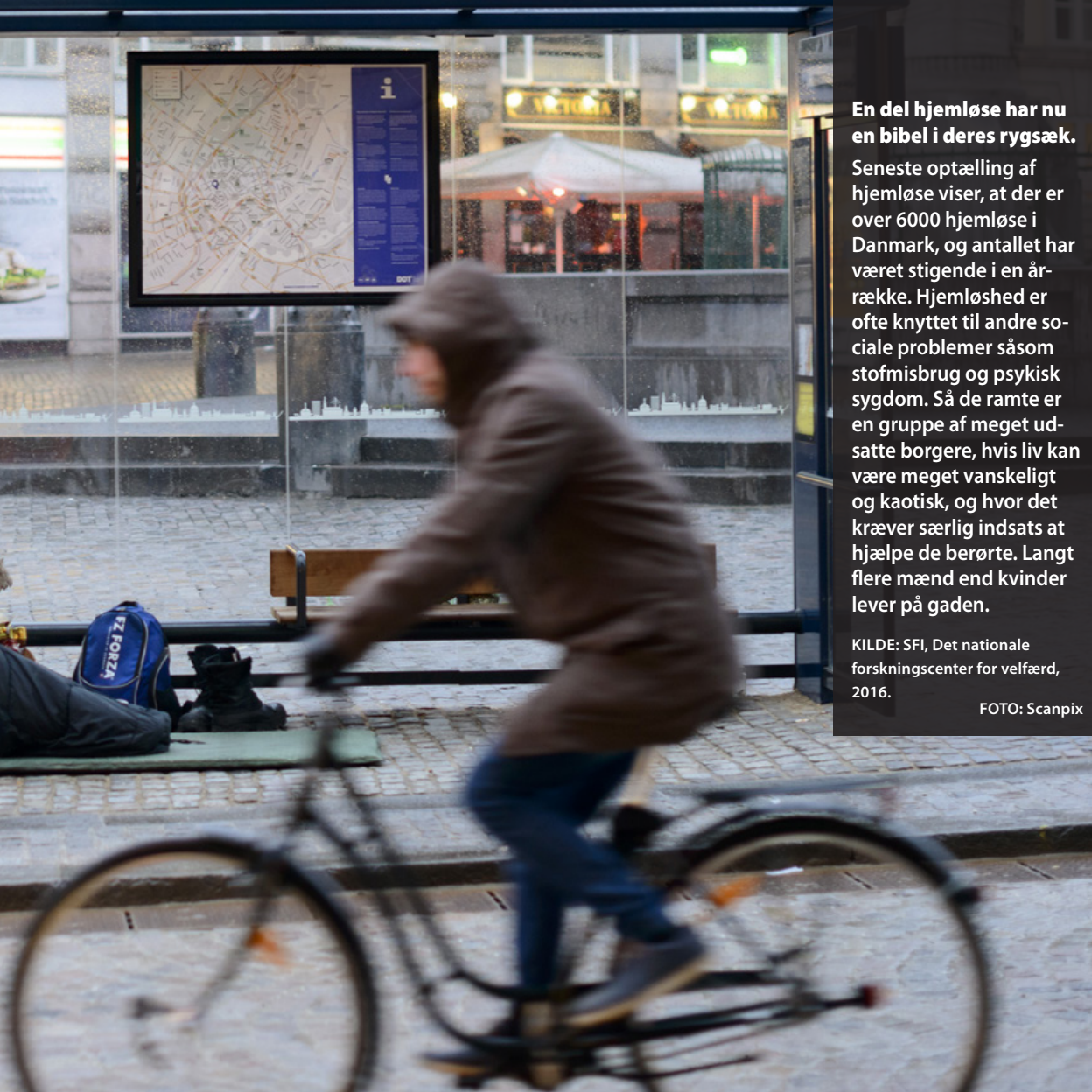
Hver uge, året rundt, studeres Bibelen, på en lang række sprog, blandt Danmarks udsatte. Teksterne taler stærkt til rodløse sjæle

Af Synne Garff

Gruppen af asylansøgere og flygtninge sad bænket omkring to aflange borde i et menighedshus i Nordsjælland. Det gjorde de hver mandag aften i tre timer. Denne aften var der flest iranere og afghanere. Der kom hele tiden nye til, og afviste asylansøgere forsvandt igen. De fandt sammen med frivillige fra kirken og tovholderen, Stella, der koordinerede og styrede bibelstudierne efter

et måltid mad og mellemøstlige sange. I alt var der omkring 30 samlet.

”Kan man prise Gud, når man har det elendigt? Har I prøvet det?” spurgte Stella. Der blev mumlet omkring bordene. Så svarede en stemme fra det fjerneste hjørne, leende: ”Vi prøver. Men det er ikke let.” Resten af gruppen istemte latteren. De fleste var mærket af krig, forfølgelse og flugten igennem verden; alle var nysgerrige efter at høre mere om kristendommen. Nogle var konverteret og havde fået opholdstilladelse, andre ventede på afgørelsen. De fandt et helle i fællesskabet og ro i refleksionerne omkring Bibelens fortællinger. Den leende mand, der hele aftenen sad for sig selv i et hjørne, holdt fast om Bibelen, som om den var det eneste holdepunkt i tilværelsen. En far kom hver mandag med sin 8-årige datter. Han havde fået opholdstilladelse og var begyndt at deltage i højmessen hver søn-

En del hjemløse har nu en bibel i deres rygsæk.

Seneste optælling af hjemløse viser, at der er over 6000 hjemløse i Danmark, og antallet har været stigende i en år-række. Hjemløshed er ofte knyttet til andre sociale problemer såsom stofmisbrug og psykisk sygdom. Så de ramte er en gruppe af meget udsatte borgere, hvis liv kan være meget vanskeligt og kaotisk, og hvor det kræver særlig indsats at hjælpe de berørte. Langt flere mænd end kvinder lever på gaden.

KILDE: SFI, Det nationale forskningscenter for velfærd, 2016.

FOTO: Scanpix

INDHOLD

Side 4-5
Over Middelhavet i en utæt gummibåd.

Side 6-7
Bibler til hele landet.

Side 10-11
Troen er en rød tråd.

Leder
side 13
Derfor oversætter vi.

Side 14-15
Modige bibeloversættere.

sig til det bedre

dag. Da aftenen sluttede blev biberne på en lang række sprog sat tilbage på hylderne.

Sådan foregår der hver uge bibelstudier landet over. Ikke kun blandt asylansøgere og flygtninge, også blandt prostituerede, der mø-

des og løfter humøret hos hinanden. Nogle organisationer har medarbejdere, som opsøger prostituerede i fængsler. For ofte er fx nigerianske kvinder fortrolige med Bibelens tekster og finder et holdepunkt i en tilværelse præget af uro og vold.

I Bibelselskabet får vi løbende henvendelser om behovet for bibler til udsatte mennesker. De oplever, at der sker en mirakuløs forandring i sindet til det bedre igennem bibellæsning. Læs i bladet om Saeed fra Iran, der forlod islam og måtte flygte på grund af sin nye tro. Saeed er blot en af de mange udsatte, som Bibelen og Verden denne gang har givet stemme. Der er mange andre: hjemløse, prostituerede, patienter, migranter, asylansøgere og flygtninge. Nogle finder mening i Bibelen i et ellers rodløst liv. Måske blot for en kort stund, måske for en længere periode.

”Kan man prise Gud, når man har det elendigt?”

På flugt i Jesus' navn

Saeed måtte flygte over Middelhavet i en gummibåd, fordi han konverterede fra islam til kristendommen

Asylansøgerens rigtige navn er redaktionen bekendt.

Af Synne Garff

UDSATTE GRUPPER I DANMARK HAR BRUG FOR BIBELEN

Der er behov for bibler på farsi, arabisk, tigrigna, swahili, engelsk, fransk og dansk, når asylansøgere og flygtninge mødes til bibelstudier. På bagsiden af bladet kan du læse hvordan du kan støtte.

Ramadanen var i fuld gang. Irans muslimer markerede med en måneds faste, at det var omkring 1.400 år siden, at profeten Muhammed fik sin første åbenbaring af ærkeenglen Gabriel. Fasten er en af islams fem søjler og påbyder muslimer at afholde sig fra at spise, drikke og have kønslig omgang. 14-årige Saeed og hans gode ven Amir var glubende sultne. De trak ind i en park. Med sig havde de en sandwich, som de begyndte at dele i al diskretion. Troede de. Pludselig dukkede en politimand op. Han gav spontant Saeed en synkende lussing, og arresterede Amir, der med sine 18 år var myndig og derfor kunne straffes. Dommen faldt hurtigt: 70 piskeslag på ryggen.

Saeed kigger op fra sin frokost. Vi mødtes for få dage siden til en bibelstudiegruppe i Nordsjælland, og jeg har inviteret ham på frokost i Bibelselskabet for at få ham til at fortælle, hvad der fik ham til at konvertere, og hvordan han endte som asylansøger i Danmark. Han er nu blevet 29 år og taler flydende engelsk.

”Episoden i parken var en grundrystelse. Jeg mistede troen på islams Gud. Hvad var det for en Gud, der hele tiden truede mig, hvis jeg ikke fastede og bad på den rigtige måde?”

Ateist og søgende

I gymnasiet og senere på universitetet stillede Saeed mange spørgsmål i religionstimerne. Han oplevede, at han spurgte i øst, og der blev svaret i vest. Lærerne var ikke tilfredse med hans indsats i moskeen; han deltog ikke ofte nok i bønnemøderne. Så han blev straffet med dårligere karakterer, selv om han var en af de dygtigste i sin klasse. Det lykkedes ham dog at få en høj stilling i et internationalt firma efter at have afsluttet sin kandidatgrad inden for business.

”Jeg blev efterhånden chefens betroede medarbejder og levede et privilegeret liv, arbejdede hårdt et par uger, havde en uge fri og tjente godt.”

Flere kolleger var fra udlandet. En af dem talte Saeed særligt godt med. Selv om kollegaen kun så sin hustru og børn et par gange om året, var han altid tilfreds. Det undrede Saeed. ”Min far passer på familien,” forklarede kollegaen. Det kunne Saeed ikke få til at hænge sammen, for kollegaens far var død. Så uddybede kollegaen: ”Min far i himlen.” Saeed blev nysgerrig og ville vide mere om denne kærlige far. På et tidspunkt sagde kollegaen:

”Tilgivelse giver større tilfredsstillelse end straf og hævn.”

Det var nyt. Meget af det kollegaen fortalte var i det hele taget nyt, men det, der gjorde størst indtryk, var, at kollegaen foregik med et godt eksempel. Han var simpelthen anderledes. Det strålede ud af ham, at han gjorde sig umage for at efterleve det, han prædikede.

Livstruende sygdom

En morgen vågnede Saeed op og havde forfærdeligt ondt i munden. Firmaets læge så på hagen, der var svulmet påfaldende op. Så han blev anbefalet at flyve til Teheran for at blive undersøgt nærmere. Saeed glemmer aldrig den dag, han sad i specialistsens kontor. I den ene hånd holdt specialisten røntgenbilledet af Saeeds hage, mens han med den anden hånd legende kørte en dims omkring sin finger. Så kom det:

”Er der tilfælde af kræft i din familie?”

Saeed stivnede, mens tankerne søgte i retning af hans mor, der var død af brystkræft 6 år tidligere. Det viste sig, at der sad en tumor i Saeeds hage, og den skulle væk hurtigt. Men operationen ville koste mange hundrede tusinde kroner, og dem havde Saeed ikke, selv om han tjente godt og kom fra en familie med en glimrende indkomst. Ulykkelig og rådvild rejste Saeed tilbage til sit firma. I flyet kom han til at sidde ved siden af en mand, der ikke kunne undgå at bemærke, at tårerne trillede ned ad kinderne på Saeed.

”Hvad trykker dig?” spurgte manden. Saeed rystede bare på hovedet. Han orkede ikke at indvie den fremmede i sin ulykke, men anden gang manden spurgte, forklarede Saeed, hvad der var galt.

”Har du røntgenbillederne?”

”Ja,” svarede Saeed tøvende.

”Så lad mig se dem.”

Manden studerede billederne indgående og sagde så: ”Jeg tror godt, jeg kan hjælpe dig.” Det viste sig, at manden var tandlæge.

Saeed rykker frem i sædet, kniber øjnene let sammen og spørger: ”Hvad er sandsynligheden for, at jeg lige kommer til at sidde ved siden af en tandlæge, i 8000 meters højde, der vil hjælpe mig?”

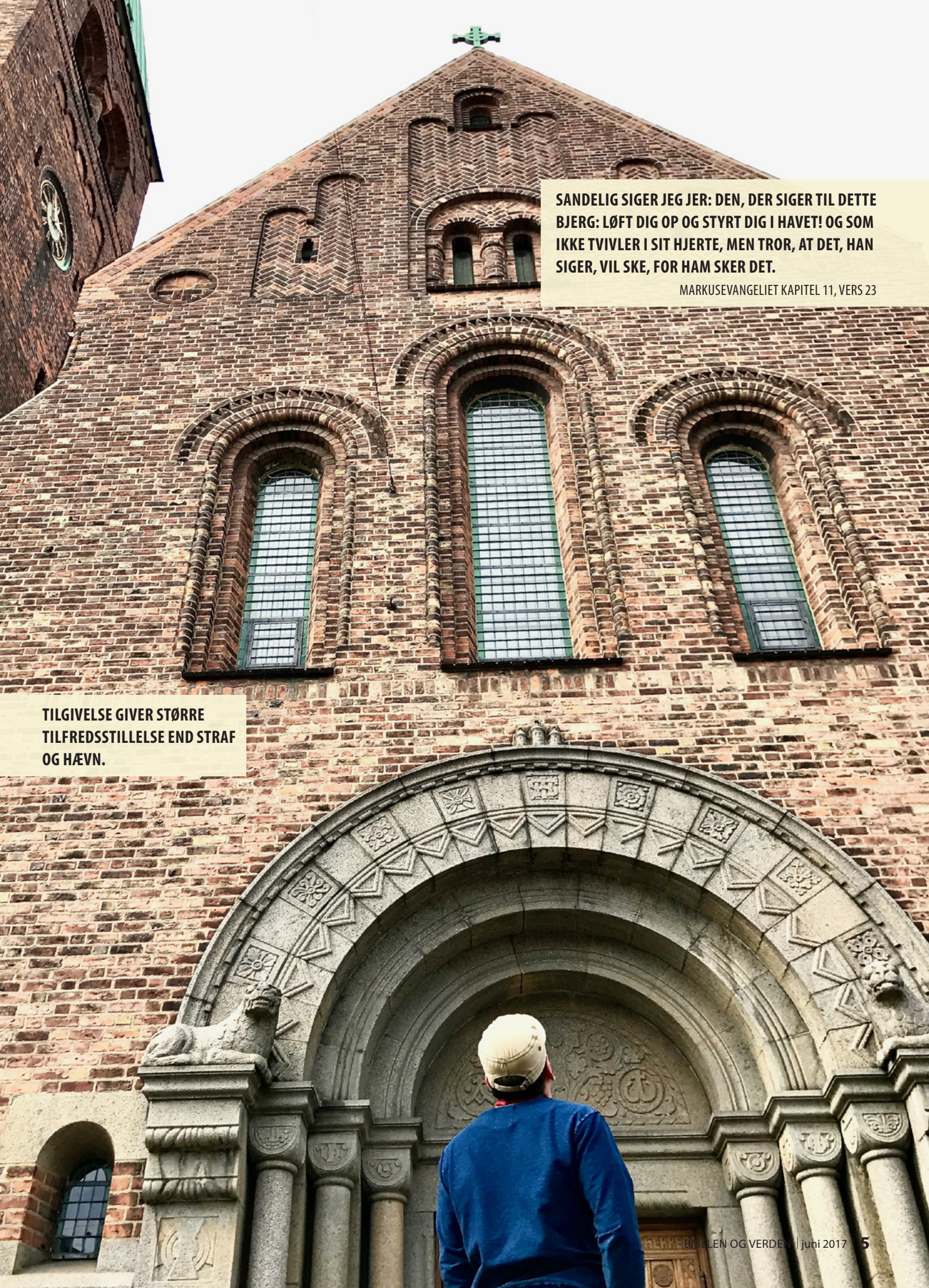
Saeed blev indlagt på et hospital og opereret. Da han vågnede, fik han øje på blomster, så han et kort øjeblik troede, han var kommet i himlen. Tandlægen dukkede op og fortalte, at operationen var vellykket. Saeed skulle i øvrigt kun betale for opholdet på hospitalet, hvor han skulle være nogle uger.

Et mirakel

”For mig var det et mirakel. Jeg kunne ikke tolke det anderledes. Så da jeg kom tilbage på jobbet, opsøgte jeg min kollega og sagde, at jeg ville vide mere om Bibelen og den kristne Gud.”

Fritiden gik nu med bibelstudier. Hvad kollegaen fortalte, begyndte Saeed at fortælle videre til andre, efterhånden som han blev fortrolig med fortællingerne. Han producerede pamfletter, delte sin tro og syntes, han havde fået et nyt, rigt liv.

Men en dag da han besøgte sin far og søster bankede det hårdt på døren om aftenen ved 22-tiden. Det var sikkerhedspolitiet, som havde fået nys om,

A photograph of a large brick church facade. The building is constructed of reddish-brown bricks and features three large, arched windows with green frames. Above the windows is a smaller arched window. The roof is gabled and topped with a green cross. In the foreground, a person wearing a blue long-sleeved shirt and a white cap stands with their back to the camera, looking towards the entrance of the church. The entrance is a large, ornate stone archway with intricate carvings and a lion sculpture on the left side. The sky is overcast.

**SANDELIG SIGER JEG JER: DEN, DER SIGER TIL DETTE
BJERG: LØFT DIG OP OG STYRT DIG I HAVET! OG SOM
IKKE TVIVLER I SIT HJERTE, MEN TROR, AT DET, HAN
SIGER, VIL SKE, FOR HAM SKER DET.**

MARKUSEVANGELIET KAPITEL 11, VERS 23

**TILGIVELSE GIVER STØRRE
TILFREDSSTILLELSE END STRAF
OG HÆVN.**

at Saeed evangeliserede - hvilket betød risiko for dødsstraf. Saeed sprang op ad trapperne og tog flugten over tagene. I en periode boede han hos forskellige venner. Da han ringede til sin chef i firmaet, antydede chefen, at det ville være farligt for ham at komme på arbejde.

”Min chef passede på mig. Sikkerhedspolitiet har ører alle steder. Så jeg vidste, at jeg ikke mere var i sikkerhed i Iran. Jeg blev nødt til at forlade det liv, jeg havde.”

Flugten til Europa

Mørket var for længst faldet på. Der var omkring 40 mennesker samlet på stranden nær Izmir i Tyrkiet. De kom fra Syrien, Afghanistan og Iran. Smuglerne ville have dem op i den sorte gummibåd. Saeed bemærkede, at båden virkede slap, som om der var hul. Smuglerne blev utålmodige og irriterede:

”Tag hjem til Teheran, hvis du er utilfreds.”

Det endte dog med, at et par huller blev lappet. Normalt ville turen over til Grækenland tage en time. Denne gang var de ikke nået over efter fire. Middelhavet hvæsedde, den overfyldte gummibåd vippede voldsomt, og en af flygtningene faldt over bord. Saeed kom til at tænke på fortællingen om Jesus og disciplene, der befandt sig på søen, hvor der pludselig kom en voldsom hvirvelstorm, som fyldte båden med vand. Rædselsslagne vækkede disciplene den sovende Jesus, der fik søen til at lægge sig. Herefter spurgte Jesus: ”Hvorfor er I bange? Har I endnu ikke tro?”

Mens Middelhavet truede med at tage flere sjæle, fik Saeed øje på en FN-båd. Den endte med at redde dem alle sammen. Efter ophold i en lejr, rejste Saeed op igennem Europa ved hjælp af et netværk af smuglere. Han havde kursen mod Norge, hvorfra han ville videre til Canada. Hver gang han kom til et nyt land, ringede han på et telefonnummer, og nye folk guidede ham videre. I Østrig blev han sat på et tog, som endte på Københavns Hovedbanegård. Det var den 23. december 2015. Her ringede han til det nummer, han havde fået, men denne gang var der ingen, som svarede.

I sikkerhed

”Jeg var sulten, men jeg kunne ikke få mig selv til at tigge, så jeg kiggede i stedet for i skraldespandene. Det kunne jo være, at nogen havde smidt lidt mad ud. Men i Danmark spiser I op,” ler Saeed. Udmattet endte han med at henvende sig til politiet. Her blev han bedt om at vente på en bænk udenfor. På et tidspunkt kom en dame forbi. Hun var i 50’erne, kiggede undersøgende på Saeed og spurgte, hvad han lavede. Da han havde forklaret hende sin situation, tog hun sin pung op og rakte ham en 100-krone-seddel med ønsket om en glædelig jul.

”Jeg har stadig sedlen. Den bestyrker mig i, at jeg er kommet det rigtige sted.”

Det sidste år har Saeed boet i forskellige asylcentre. Han er kommet i flere kirker og menighedshuse og haft travlt som frivillig oversætter til bibelkredse. Undervejs blev han døbt. Saeed har mange drømme, der venter på at blive indfriet.

”Jeg drømmer om at stifte familie, og så vil jeg gerne arbejde for FN. De reddede mit liv. Det kunne også være fantastisk at opleve Jerusalem. Men først skal jeg have svar på, om jeg får opholdstilladelse. Og så skal jeg hvile lidt. Ligesom Gud hvilede på den syvende dag. Det er stressende at vente på svar. Jeg må indrømme, at jeg ikke har sovet meget de sidste uger.”

BIBELEN OVER HELE LANDET

Jeg vidste, at vi måtte væk fra Aleppo, da min fem-årige søn så en mand blive slået ihjel på gaden”. Det lykkedes Yusef at få familien ind i bilen. De vigtigste dokumenter blev puttet ned i en plasticpose, og så gik flugten. Da de kom i sikkerhed, seks timer senere, var bilen fuld af skudhuller. Yusef og hans familie bor nu i Østrig. ”Gud holdt hånden over os.” Han sidder med et billede af deres ødelagte hjem. Familien prøver at få en hverdag til at hænge sammen i en anden kultur og få bearbejdet deres voldsomme oplevelser. For mange danskere kan det være svært at forstå, hvor meget Bibelen kan betyde. Men det gør den. Også for Yusef og hans familie, der modtog en bibel fra Det Østrigske Bibelselskab, som har en rig tradition for at skaffe bibler til landets kirker.

”LOVET VÆRE GUD, VOR HERRE JESU KRISTI FADER, BARMHJERTIGHEDENS FADER OG AL TRØSTS GUD, SOM TRØSTER OS I AL VOR TRÆNGSEL, SÅ VI KAN TRØSTE ALLE DEM, DER ER I TRÆNGSEL, MED DEN TRØST, VI SELV TRØSTES MED AF GUD.”

ANDET KORINTHERBREV, KAPITEL 1, VERS 3-5.

I Danmark bor der mange familier som Yusefs. Igennem kirkerne modtager de Bibelen både på deres lokale sprog og dansk fra Bibelselskabet. Læsetræning med børnebibler på dansk er en effektiv måde at lære et nyt sprog på sammen med børnene. Over hele landet mødes asylansøgere og flygtninge til fælles måltider, mens der udveksles. Ofte er der sang og bibelstudier, som giver anledning til at vende eksistentielle og religiøse spørgsmål.

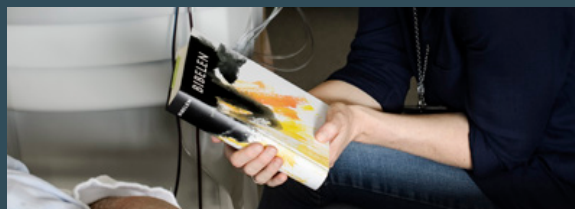
HJEMLØSE

Bibelselskabet fabrikerede sidste år over hundrede poser med fornødenheder til hjemløse. Uddelingen foregik på Christianshavn. Til dem der havde lyst var der også danske og grønlandske bibler. Det var Bibelselskabets værtinde, Connie Terndrup Pedersen, der stod for uddelingen: ”Det var en vidunderlig dag med mange fine samtaler. Jeg må indrømme, at det kom bag på mig, hvor stor glæde Bibelen skabte. Der var navnlig en grønlandsk mand, som var dyb taknemmelig. Det var bevægende.”

PROSTITUEREDDE

Bibelen er en kerneressource for nogle kristne prostituerede. Teologen Signe la Cour Sonne skrev for et par år siden specialet Prøvelser i ørkenen, hvor hun undersøgte nigerianske sexarbejdere på Vesterbro og deres forhold til Bibelen. Sigrid la Cour Sonne indledte sin undersøgelse med et halvt års frivilligt arbejde i Night Light Café, en natcafé for udenlandske prostituerede på Vesterbro. Brugere er primært nigerianske kvinder. Fem af dem blev inviteret til at samtale om deres yndlingstekster fra Bibelen. Næsten alle kvinder nævnte en salme som deres yndlingstekst i Bibelen. Beretningen om udfrielsen fra Egypten blev et evangelium for dem, fordi de kunne spejle sig selv i beretningen om, at israelitterne går så gruelt meget igennem, men det ender godt. Gud har en plan med dem, og er med dem hele vejen - også selvom det undervejs ser temmelig mørkt ud.

PATIENTER

Når mennesker bliver syge, rammes de ofte af en eksistentiel krise, der udløser religiøse spørgsmål. Både børn og voksne har brug for trøst, håb og lindring, når de er indlagt. Bibelen og Salmebogen er gode redskaber, som bruges aktivt af præster i den danske sundhedssektor.

FÆNGSLEDE

Indsatte sover med Bibelen under hovedpuden og deltager i studiegrupper med fængselspræsterne. De spejler deres liv i teksterne. Bibelen bruges aktivt til at behandle traumer og arbejde sig hen mod forsoning og tilgivelse.

OVER HELE LANDET:

Bibelselskabet får jævnligt henvendelser om bibler til udsatte grupper i Danmark og vil gerne blive ved med at imødekomme ønskerne. For Bibelen kan åbne for de sværeste spørgsmål og være en uvurderlig trøst.

LAD DIG IKKE OVERVINDE AF DET ONDE, MEN OVERVIND DET ONDE MED DET GODE.

ROMERBREVET
KAPITEL 12, VERS 21

FOTOS:
De Forenede Bibelselskaber,
Jeppe Sloth Carlsen,
Scanpix,
Les Kaner

BIBELQUIZ

SEND IND OG VIND

Send svaret til:

bibelquiz@bibelselskabet.dk
og deltag i konkurrencen om
fem gavekort à 300 kr. til
Bibelselskabets boghandel.
Svares der pr. mail, skriv
i emnefeltet:
"Gavekort, BV2-2017"

Præmien udtrækkes:

3. august 2017.

Vinderne får direkte besked,
og navnene offentliggøres i
Bibelselskabets nyhedsbrev.

FIND FEM FEJL FIND FEM FEJL I DENNE TEKST

DEN SVÆRE

Gud er kærlighed, og den, der bliver i kærligheden, bliver i Gud, og Jesus bliver i ham. Deri er kærligheden fuldendt i os: at vi har frimodighed på dommens dag; for som han er, er også vi i denne verden. Frygt findes ikke i kærligheden, men den sublime kærlighed fordriver frygten, for frygt er forbundet med straf, og den, der nærer frygt, er ikke fuldendt i kærligheden. Vi elsker, fordi han elskede os først. Hvis nogen siger: »Jeg elsker Gud,« men hader sin søster, er han en løgner; for den, der ikke elsker sin søster, som han har set, kan ikke elske Gud, som han ikke har set. Og dette bud har vi fra ham: Den, der elsker Jesus, skal også elske sin broder. 1 Joh 4,16-21

- ① _____
- ② _____
- ③ _____
- ④ _____
- ⑤ _____

GIV BIBELEN VIDERE

Betænk
Bibelselskabet i
dit testamente

Giv glæden videre

Gratis rådgivning, når du betænk Bibelselskabet
Kontakt Bibelselskabet på 33 12 78 35, så vil du blive ringet op af advokat Susanne Borch.
Du kan også maile dit navn og telefonnummer til arv@bibelselskabet.dk

Skindstegt kulmule

Connie's køkken

Af Connie Terndrup

Den strålende sol ser ned over alting, og Herrens værk er fuld af hans herlighed.

Siraks Bog 42,16

Solens varme stråler kalder på friskhed og smukke farver, både i vore hjem og på vor tallerken. Sommer kalder på fisk og vi skal smage kulmule.

Skindstegt kulmule med ovnbagte gulerødder, friske urter, Romainesalat, pestocreme og parmesan.

Til 4 personer

800 gram kulmule

16 gulerødder med top

Et stort bundt dild, kørvel, estragon, persille, purløg og Romainesalatblade.

Citronolivenolie, salt og peber

Pestocreme (opskrift på website)

Citronolivenolie, salt og peber

1 stykke parmesan

Eventuelt små smørstegte kartofler.

Tilberedning

Start med at lave din egen ramsløgscreme eller pesto, gerne dagen før (se opskrift på www.bibelselskabet.dk/opskrifter)

Rens gulerødder og læg dem i et fad med olie salt og peber henover. De må gerne få 20-25

min. i ovnen på 200 grader. Imens laver du en salat af krydderurterne og Romainesalaten og vender den i citronolivenolie, salt og peber.

Opvarm en pande med olivenolie og læg en kvist timian ved. Steg 4 stykker kulmule med skindet nedad til de er gyldenbrune, tilsæt en stort generøs smørklat, og overrøs fisken med det smeltede smør i 3-4 min. Vend fisken og steg 1 min. Sæt fisken til side og læg gulerødderne op på panden og genbrug smørret fra fisken. Giv gulerødderne et par minutter på panden. Anret med gulerødder, kulmule, en stor skefuld pestocreme og salat. Riv frisk parmesan henover tallerken og servér!

Tilbehør: Smørstegte små kartofler, friske ærter og lækker surdejsbrød .

1 flaske Chardonnay, eller en stor kande hyldeblomst med friske citroner og isterninger, vil stå godt til retten.

Troen har været en rød tråd igennem hele forfatterinden **Maria Hellebergs** liv, som aldrig for alvor er knækket. En protestantisk tro, hvor hun hverken behøver at lægge til eller trække fra som en anden reformator

Af Lea Holtze

OM "STORMENE"

Stormene er på vej, men ingen ved det. Alt virker normalt. Der er kun en kirke i Europa. Alle tror på den samme fortælling om liv, død og Gud. Og mens en ung munk finder fred og livsindhold i et kloster, flygter en ung nonne.

Bestil her:
www.bibelselskabet.dk

Som otteårig slog Maria Helleberg allerførste gang op i Bibelen. Hun havde fået den ærefulde opgave at læse indgangs- og udgangs bønnen i Blågårds Kirke, da hun og de andre protestantiske klassekammerater fra den lokale katolske kirke skulle til gudstjeneste. Hun var endnu kun blevet præsenteret for en børneudgave af Bibelen, hvor alle grusomme hændelser og mærkværdigheder var skrællet væk. Men nu ville den unge Maria kende hele historien.

"Da gik det op for mig, hvor mange fantastiske historier, der var i Bibelen. Der var ildvogne, der var lamme, som kunne gå, og døde, der blev levende," fortæller den nu 61-årige Maria Helleberg med en entusiasme, der får hendes spraglede bælte over den mørke kjole til at plirre.

"Siden har jeg jo heldigvis ikke kunnet slippe uden om Bibelen, for den er grundlaget for alle fortællinger, der er lavet. Især Johannesevangeliet er ufatteligt godt skrevet. Det forelskede jeg mig for alvor i, da jeg selv begyndte at skrive."

Bibelen er også grundlaget i Maria Hellebergs nye, historiske roman "Stormene", der udkommer på Bibelselskabets Forlag den 1. juni. Her følger læserne blandt andre karmelitermunken Andreas, der får den samme tryllebindende oplevelse som forfatterinden, da han i 1526 for første gang slår op i en dansk oversættelse af Bibelen. Her opdager han blandt andet, at Gud er tilgivende, at skærsilden ikke findes, og at frelsen ligger i troen frem for handlingen.

Romanen er den seneste i Maria Hellebergs forfatterskab, der tæller mere end 80 udgivelser. Og de sidste tre års arbejde med bogen har været "fuldstændig vidunderlige", fortæller hun.

"Det er det sjoveste, jeg nogensinde har lavet, fordi de her personer dybest set tænker og taler som os. De har været nogle meget interessante partnere at samtale med. Og jeg kan i den grad forstå, hvorfor de følte trang til en reformation," siger hun.

På den anden side af reformationen ventede den kirke, som Maria Helleberg er kommet i, siden hun var barn. En kirke, hvor pragtdragterne og skønsangen var pakket væk til fordel for den vedkommende prædiken i øjenholde og fællesang, fortæller hun.

"Derigennem gik det op for mig, at jeg var glad for ord, der klingede fantastisk godt sammen. Igennem kirkegang og salmesang har jeg fået så meget god lyrik ind gennem ørerne," siger hun.

Mødet med guddommelig venlighed

Som ung i 70'erne havde Maria Helleberg ganske vist nogle år, hvor hun mente, at ingen magt eller kraft kunne bruges til noget. Men erfaring lærte hende noget andet.

Hun fortæller blandt andet om en periode, hvor hun levede side om side med en voldelig

nabo, der truede hende på livet. Men i løbet af få måneder lykkedes det hende at finde et andet sted at bo, og naboen kom samtidig på ret køl. Efter den begivenhed følte hun stor taknemmelighed til en højere magt.

"Men min tro har egentlig ikke været et mentalt sikkerhedsnet i krisetid. Det er snarere en hjælper, når det går godt, og der er overskud til at kigge ud over alle minefelter. Jeg oplever, at Gud er mildheden, hjælpen, det gode råd og styrken til at vælge. Når vi gør det rette, rører vi jo det guddommeliges yderste vingspids," siger hun.

Maria Helleberg forsøger selv i perioder at gøre en ekstra indsats for at møde verden med åbenhed, lydhørhed og gavmildhed, og da oplever hun, at det giver hende noget igen - det hidkalder ganske enkelt den guddommelige venlighed, mener hun.

"Vi ved alle sammen, hvordan det virker, når vi engang imellem går ud af os selv og tænker, hvordan kan jeg gøre det gode i denne situation. På den måde kan man være med til at lægge en trædesten for et andet menneske, ligesom man selv har oplevet det ske. Det betragter jeg som en lille berøring af det guddommelige, og den slags lyspunkter skal vi samle på," siger hun.

Om man ligefrem kan hidkalde den form for guddommelig venlighed, kan hun ikke svare på. Hun bruger først og fremmest bønnen terapeutisk til at skabe fokus i perioder med stress og uro, og til at udvise taknemmelighed.

"Jeg ved ikke hvad eller hvem, jeg skal rette taknemmeligheden imod, men jeg føler taknemmelighed. Men jeg har så meget Luther i mig, at jeg ikke tror, at man skal gøre sig fortjent til det, der sker. Der er netop ikke en liste, man kan krydse af og betale sig fra," siger hun.

Tager hele kristendoms pakken

Livet igennem er Maria Helleberg jævnlige gået i kirke - for at høre en god prædiken eller bare være i dét, der for hende er et frirum. Og hun mener, det er sundt for mennesket med mellemrum at knæle ydmygt ned på de kolde fliser. Når hun rejser, besøger hun typisk også gerne den lokale kirke og deltager ved en gudstjeneste - uanset om den måtte være ortodoks, katolsk eller protestantisk. Men hendes egen tro står urokkeligt fast i den protestantiske kirke.

"Jeg synes, at et af de største problemer i dag er, at mange forsøger at kreere deres egen lille acceptable udgave af kristendommen. For mig har det været en forløsning at sige, at jeg tager det hele med. Jeg behøver ikke være min egen lille Luther. Og min tro skal hverken bagatelliseres eller overdefineres. Dét, oplever jeg, virker for mig, som det har virket for mennesker i 2000 år," siger hun.

”Jeg behøver ikke være min egen Luther”

VELKOMMEN TIL DEN DANSKE REFORMATION

Velkommen til Reformationen i Danmark! Hvis du kan lide at lære om den danske reformation, så er dette kort et godt sted at starte. Det giver dig et overblik over den danske reformation og dens betydning for os i dag.

Start Exploring

Nyt digitalt danmarkskort giver overblik over reformationen

Nu kan du gå på opdagelse i Bibelselskabets nye digitale kort over den danske reformation. Bliv klogere på de små og store begivenheder, der stadig har indflydelse på vores samfund, kultur og tro. Se www.bibelselskabet.dk

DANMARK RUNDT

Få besøg af en international bibel-læser, og få et indblik i hvordan kultur og levevilkår kan have en indvirkning på læsningen af Bibelen.

Foto: De forenede Bibelselskaber

Få besøg af en bibelstemme

HVORDAN læses Bibelen i Palæstina, Myanmar og Tanzania? Det kan man opleve i efteråret, hvor Bibelselskabet, Danmission, Kirkefondet og Dansk Missionsråd inviterer 11 bibellæsere fra Asien, Mellemøsten og Afrika til at besøge danske menigheder og kirkelige grupper.

Dwelling in the Word er en metode til at kom-

me tættere på Bibelens tekster. Det foregår gennem højtlesning, fællesbøn, samtale i små grupper, med en præst eller teolog.

Besøgene ligger i perioden 1. september til 6. december 2017. Det er op til menigheden selv, hvordan og hvor besøget skal foregå. Besøgene er gratis.

Kontakt Helene Herold Michaelsen for at høre mere på mail: hhm@danmission.dk eller tlf. 41 99 93 15

Vær med til at oversætte Bibelen

Af Birgitte Stoklund Larsen, generalsekretær i Bibelselskabet

ROMANEN 'FISK HAR INGEN FØDDER' er skrevet af den islandske forfatter Jon Kalman Stefansson. Hovedpersonen læser Dantes Guddommelige Komedie efter en gammel oversættelse og blotlægger en af litteraturens hemmeligheder: "Lige gyldigt hvor gode og vigtige oversættelser er, så er det som om de er mere bundet af deres samtid end originalerne."

Sådan er det også med bibeloversættelser. De er bundet til den tid, de er blevet til. Det kan man se, når man går til ældre bibeloversættelser. Et helt prosaisk eksempel er beretningen fra 1. Mosebog om Jakob og Esau, der sælger førstefødselsretten for - ja, for hvad? En bibel fra 1600-tallet oversætter med "en ret tilberedt af kerner", mens en oversættelse fra 1800-tallet får Esau til at bede om "den rødgrød dér". I 1992-oversættelsen hedder det "en portion linser", mens man i den nudanske oversættelse af 1. Mosebog fra 2014 hører en velkendt tone fra Karolines Køkken, når der oversættes til "gryderetten med linser". Turistrejser og globalisering har ændret vores madvaner, så det mellemøstlige køkken virker mere hjemligt i dag end i 1500-tallet og 1800-tallet. I modsætning til landbrugsudtryk fra Bibelen, der var velkendte for blot få generationer siden, mens kun få danskere i dag gør erfaringer med tærskelpladser eller med de avner, der i Salme 1 er billedet på de ugudelige, der blæses bort af vinden.

Det er enhver oversættelses begrænsning, at den er bundet til sin samtid. Men det er samtidig også dens styrke. Det betyder jo, at teksten bliver til for hver ny generation og omsættes ind i en ny tid. Kristendommen har helt fra begyndelsen været en oversættelsesbevægelse; oversættelse har været en livsbetingelse og en nødvendighed for den Kristustro, der ikke er begrænset til en bestemt kultur. I kristendommen findes ikke et særligt, privilegeret helligt sprog - i modsætning til islam, hvor Koranen i princippet skal læses på arabisk. Oversættelse tager ikke noget fra grundteksten; oversættelsen lægger noget til, fordi den åbner for, at teksten også kan berige vores kultur - nu.

Fordi sprog og tider ændrer sig, må man oversætte igen og igen. Den nudanske oversættelse, som Bibelselskabet er i gang med i øjeblikket, skal ikke erstatte den autoriserede oversættelse, men gøre Bibelen tilgængelig også for mennesker uden særligt kendskab til bibel og kristendom. Det betyder naturligvis ikke, at der ikke er noget at diskutere. Enhver oversættelse er en tilnærmelse, det bedste bud på at ramme indhold, sprog og mening fra den hebraiske eller græske tekst på en måde, så det samtidig er godt dansk. Der er meget at overveje og drøfte, og jeg har i forbindelse med foredrag rundt i landet oplevet stærkt engagement, når det gælder sproget i Bibelen. Der er noget på spil.

Vi vil gerne inddrage nuværende og kommende bibellæsere i oversættelsesarbejdet. Derfor inviterer vi alle til at give respons på den nudanske oversættelse af Det Gamle Testamente allerede i løbet af oversættelsesprocessen. Det sker i efteråret som en del af Bibelselskabets reformationsmarkering, hvor vi sætter det i gang med arrangementer under overskriften "Danmark oversætter Bibelen". Efterfølgende får skoler, kirker, læsekredse og andre mulighed for at læse med, kigge oversætterne i kortene og kommentere de valg, der er foretaget - og komme med gode alternativer til oversætternes valg.

Vi håber, mange vil være med. Det er en enestående lejlighed for nærkontakt med Bibelen - og til at være med til at gøre den nudanske bibeloversættelse til en bibel til vores tid.

Seminar om bibeloversættelse

SEMINAR PÅ EMMAUS,

galleri og kursuscenter i Haslev
21. - 23. september 2017

På Emmaus, galleri og kursuscenter i Haslev, kan du i dagene 21. -23. september møde en række af folkene bag Bibelselskabets aktuelle nudanske oversættelsesprojekt. Her er oplæg og foredrag om Bibelen og salmesangen, om oversættelse og det religiøse sprog, og efter foredrag om Salmernes Bog og om Samuels- og Kongebøgerne får deltagerne selv mulighed for at komme dybere ind i tekst og oversættelse. Synges og ses kunst skal der naturligvis også.

Yderligere Information hos Emmaus, galleri og kursuscenter, Haslev.
Tlf. 54435433.

Mail: emmaus.haslev@gmail.com.

Se program på:

www.galleri-emmaus.dk

BLIV BIBELOVERSÆTTER!

Skal din kirke også arrangere en workshop og være med til at oversætte Bibelen til nudansk?

Se mere på
www.bibelselskabet.dk/oversaetterdag

Bibeloversættere skal turde træffe modige valg

Marijke de Lang

Marijke de Lang er Ph.d. i Det Nye Testamente og har arbejdet med bibeloversættelse siden 1990'erne, hvor hun var en af oversætterne af Bibelen til hollandsk. Har været ansat i en årrække i De forenede Bibelselskaber, hvor hun er en af 12 oversættelsesrådgivere. Hun arbejder med base i Leyden i Holland og fungerer som rådgiver for bibeloversættere i Europa, Mellemøsten og Centralasien, hvor det mange steder er forbundet med stor risiko at være bibeloversætter, fx i de tidligere sovjetrepublikker.

Af Birgitte Stoklund Larsen

Bibelselskaberne har været i front, når det gælder forståelsen af, at oversættelse i høj grad handler om kulturel oversættelse, lyder det fra **Marijke de Lang**, rådgiver i bibeloversættelse hos De forenede Bibelselskaber

Det er nødvendigt at oversætte, hvis man skal give Bibelen videre. Derfor står oversættelse centralt i bibelselskabernes arbejde både herhjemme og ude i verden, hvor der stadig er folk, der ikke kan læse Bibelen på deres modersmål. I Danmark retter arbejdet sig i disse år på at oversætte Bibelen til nudansk, så også mennesker uden kendskab til kristendom og kirke kan læse Bibelens beretninger uden at snuble over indforståede eller svære ord.

- Der er mange, der tror, at oversættelse er et spørgsmål om at finde passende ord for græske eller hebræiske ord, altså at kunne lave en slags 1:1-oversættelse. Hvis man oversætter på den måde, kan man gå helt galt, når man oversætter til andre kulturer, siger Marijke de Lang, oversættelsesrådgiver i De Forenede Bibelselskaber. Hun besøgte Danmark i efteråret i forbindelse med et oversætterseminar for de oversættere, der er i gang med at oversætte Det Gamle Testamente til nudansk.

Marijke de Lang har fagligt fodfæste i en Ph.d. i Det Nye Testamente fra universitetet i Leyden, hvor hun stadig har sit hjem, selv om hun rådgiver bibeloversættere i hele Europa, Mellemøsten og Centralasien. Hun ved det meste af, hvad der er værd at vide om bibeloversættelse.

- Bibelselskaberne har været frontløbere i forståelsen af, at oversættelse handler om langt mere end af finde de rigtige ord. Det handler også om kulturel oversættelse, lyder det fra Marijke de Lang.

Et eksempel er fra en oversættelse af Det Gamle Testamente til usbekisk. Eksemplet kommer fra Højsangen 4,1-2, der i den autoriserede danske bibeloversættelse lyder: "Dit hår er som

en gedeflok, der bølger ned fra Gileads bjerge. Dine tænder er som en flok nyklippede får, der kommer op fra badet".

- Det er et billede af en ung kvinde, man ser for sig: langt, mørkt, bølgende hår og fine, hvide tænder. Der er bare det problem, at i Usbekistan er gederne gråhvide og fårene sorte, så her fremkaldes billedet af en ældre kvinde med dårlige tænder. Derfor har man i den usbekiske oversættelse valgt at bytte om på får og geder, så den, der hører eller læser digtet ikke får helt forkerte associationer. Fornemmelsen af det lange, bølgende gedehår ned ad bjergsiden går ganske vist tabt, men omvendt får også usbekere indtryk af en ung kvinde, sådan som det er meningen i billedet på originalsproget.

Også ordet for Gud kan være en udfordring, når man oversætter Bibelen ind i en anden sproglig og kulturel sammenhæng:

- Når man fx oversætter til en muslimsk kulturred, dukker spørgsmålet op, hvor islamisk en bibeloversættelse kan være? Hvis det almindelige ord for Gud er Allah, er det så komfortabelt i en bibeloversættelse? Da Bibelen blev oversat til turkmensk, besluttede man fx i stedet at bruge det persiske ord Huda for Gud, selv om man i daglig tale kalder Gud for Allah. På usbekisk bruger man den mongolske ord for Gud, mens man på tatar og andre sprog i den tyrkiske sprogfamilie kalder Gud for Allah. Også i Indonesien og Malaysia er almindeligt, at kristne bruger ordet Allah for Gud.

En klassisk problemstilling er det også, hvor kristologisk man skal tolke Det Gamle Testamente. Her er Esajas 7,14 et kernested. Er det en ung pige eller en jomfru? Det er også altid genstand

ILLUSTRATION: Maj Ribergård

”Det lønner sig af og til at bryde vante tænkemåder.

for diskussioner, når man ændrer i tekster, som folk kender og elsker, særligt når man piller ved den kristne traditions kerneord.

- Bibeloversættere skal være modige og turde træffe nogle radikale valg, mener Marijke de Lang, der også påpeger, at oversættelser typisk er langt friere end senere revisioner, hvor man ofte får gammelkendte nøgleord tilbage i teksten.

Men er det radikale valg altid et godt valg?

- En oversættelsesløsning er ikke nødvendigvis god, fordi den er gammel. Det lønner sig af og til at bryde vante tænkemåder. Hvis man

aldrig prøver, får man måske ikke åbnet for ny forståelse af teksten.

Marijke de Lang har været engageret i bibeloversættelse siden 1990'erne, hvor hun som nytestamentlig forsker var med til at oversætte Bibelen til hollandsk. Med sin lange erfaring har hun også et bud på, hvordan bibeloversættelse har ændret sig gennem årene:

- Den største ændring er, at grænsen mellem oversættelse og bibelformidling bliver mere og mere flydende. Det hænger også sammen med medieudviklingen, hvor flere og flere mennesker læser deres bibel på mobiltelefon eller ipad. I Tyskland har man lavet en ”basis-bibel”, hvor sætningerne er korte, fordi den er oversat specielt til apps og lignende.

Bibeloversættelse handler altså om virkeligt at indstille sig på det sprog, den kultur eller det medium, man oversætter til, og det kan indimellem give nogle udfordringer.

- Jeg var for nylig i Zimbabwe, hvor sang og musik er utroligt vigtige i den lokale kultur. Hvorfor så ikke lave en bibeloversættelse som sang? En vellykket bibeloversættelse er en oversættelse, der når det publikum, som den blev oversat til. Og hvis den endda når andre, er det jo fint!

Det Gamle Testamente på nudansk

Marijke de Lang besøgte Danmark som konsulent for Bibelselskabets aktuelle oversættelsesprojekt, oversættelsen af Det Gamle Testamente til nudansk. Netop udkommet er Tak – Salmernes bog på nudansk, som er oversat af universitetslektor Else Kragelund Holt, sognepræst, phd Mette Behrndtz og forfatter Ida Jessen. Tidligere er udgivet Begyndelsen og Tænkeren (1. Mosebog og Prædikerens Bog) og Frihedskampen, Undertrykkernes By og Verdens Undergang (Dommerbogen, Jonas' Bog og Daniels Bog). Planen er, at der inden for en overskuelig årrække kommer en hel Bibel på nudansk. Det Nye Testamente er tidligere udgivet under titlen Den Nye Aftale.

Tak – Salmernes Bog på nudansk er udgivet i en særlig reformationsudgave med forord af biskop Elof Westergaard og efterord af universitetslektor Bo Holm.

♥ TAK FOR BIBLER. VI HAR BRUG FOR FLERE!

”Der er en meget stor taknemmelighed fra de indsatte. Bibler kyskes og der er tårer i nogles øjne. Mange tror ikke, det er muligt at få en bibel på andet end dansk eller engelsk, og at der er lang ventetid. Biblerne giver vi i forbindelse med individuelle samtaler eller efter gudstjenesten.”

Per Erik Bohlbro
præst i Ellebæk Fængsel

”Mange udenlandske prostituerede spørger efter Bibelen. De bliver rørt og forandret i mødet med Bibelen, der gør dem stærkere. Kvinder i prostitution føler voldsom skyld og skam, men de møder tilgivelsen i Bibelens beretninger om Jesus, som møder de prostituerede.”

Michelle Mildwater
traumeterapeut fra organisationen HopeNow

”Hver mandag studerer vi Bibelen på farsi. Der er glæde og seriøsitet, når der skal slås op i Bibelen. Den, der læser højt står op, og alle afslutter med et Amen. Hvilken skat og hvilken frihed at kunne læse i sin egen bibel.”

Stella Meldgaard
IKC i Allerød Menighedshus

1 bibel = 45 kr.
10 bibler = 450 kr.
100 bibler = 4.500 kr.

Læs mere: www.bibelselskabet.dk

GIV DIN BIBEL HER:

BANKKONTO: Reg.nr. 3001,
kontonr. 9 00 04 88 mærket
‘Bibler til udsatte i Danmark’